

Správa o výsledku kontroly 2025

Vykazovanie vybraných údajov
v individuálnej účtovnej závierke
a záverečnom účte kapitoly
Ministerstva hospodárstva SR

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva SR je ústredným orgánom štátnej správy, okrem iného, pre priemysel (s výnimkou spracovania dreva, biotechnológií, potravinárstva a stavebných výrobkov), energetiku, teplárenstvo a plynárenstvo, dobývanie a úpravu tuhých palív, dobývanie ropy a zemného plynu, rudných a nerudných surovín a rádioaktívnych surovín, podporu malého podnikania a stredného podnikania, stratégiu tvorby a podporu podnikateľského prostredia, vnútorný a zahraničný obchod, ochranu spotrebiteľa a iné. MH SR ako právnická osoba je účtovnou jednotkou podľa § 1 ods. 2 zákona o účtovníctve.

Ako sme postupovali

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Definované riziká v úvode kontroly sa potvrdili; najmä vykazovanie nespoľahlivých údajov o majetkových úastiach štátu v správe MH SR v účtovnej závierke a záverečnom účte. Kontrolu vykonalo 5 kontrolórov s pracovnými skúsenosťami - na pozícii kontrolór špecialista (1), kontrolór senior (3) a samostatný kontrolór (1).

Prečo sme kontrolovali

V rokoch 2021 až 2023 brutto hodnota dlhodobého finančného majetku vzrástla z 2,177 mld. eur na 3,608 mld. eur. Uznesením vlády SR č. 709 zo dňa 14. 11. 2022 bol schválený návrh na doplnenie štátnych finančných aktív na účely vkladu do kapitálových fondov spoločnosti SPP, a. s., vo výške 500 mil. eur. K 31. 12. 2020 bolo evidovaných 29 štátnych podnikov a k 31. 12. 2023 ich počet klesol na 12. Schválený rozpočet MH SR bol v rokoch 2021 až 2023 upravovaný 261 rozpočtovými opatreniami.

Čo sme zistili

V roku 2021 vložilo MH SR do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., 140 mil. eur bez rozhodnutia vlády SR, čím nepostupovalo MH SR v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého štátne finančné aktíva možno znížiť len na základe rozhodnutia vlády. MH SR porušilo finančnú disciplínu tým, že na uvedený vklad neboli použité štátne finančné aktíva v správe ministerstva financií, ale príjmy štátneho rozpočtu. Individuálne účtovné závierky za roky 2021 až 2023 obsahujú významné chyby, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke. V individuálnej účtovnej závierke za rok 2021 nebol vykázaný vklad do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., v hodnote 140 mil. eur a za rok 2022 v hodnote 500 mil. eur. V roku 2022 boli nesprávne vyradené štátne podniky v likvidácii, čím došlo k neopodstatnenému zvýšeniu hospodárskeho výsledku o 46,6 mil. eur. Programové rozpočtovanie nedávalo odpoveď na to, či priority a aktivity vlády v rezorte hospodárstva sú prepojené s disponibilnými zdrojmi tak, aby bolo zabezpečené efektívne vynakladanie rozpočtových prostriedkov.

Čo odporúčame

NKÚ SR navrhol Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre hospodárske záležitosti, aby zobral predloženú správu o výsledku kontroly Vykazovanie vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke a záverečnom účte kapitoly Ministerstva hospodárstva SR na vedomie.

NKÚ SR vypracuje súhrnnú správu, ktorá bude obsahovať významné zistenia zo všetkých uskutočnených kontrolných akcií v rokoch 2020 až 2024 zameraných na (1) vykazovanie vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke ministerstiev, ústredných orgánov štátnej správy a štátnych rozpočtových organizácií a (2) programové rozpočtovanie. Súhrnná správa bude zaslaná na vedomie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre financie a rozpočet a Ministerstvu financií SR.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo získať primerané uistenie o vernom, pravdivom a úplnom vykazovaní vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke a záverečnom účte kapitoly Ministerstva hospodárstva SR a nakladaní s majetkom štátu v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Kontrola bola vykonaná ako finančná kontrola s prvkami súladu. Kontrolná akcia nadväzuje na kontroly vykonané v rokoch 2020 (Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo kultúry SR), 2022 (Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a športu SR, Ministerstvo financií SR a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR), 2023 (Úrad pre verejné obstarávanie, Úrad jadrového dozoru SR, Protimonopolný úrad SR, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR, Kancelária Súdnej rady SR, Kancelária Najvyššieho súdu SR) a 2024 (16 subjektov územnej samosprávy).

Rámec kontrolnej akcie

K metódam a technikám, ktoré boli použité počas výkonu kontroly, patrili najmä štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov, preskúmanie predloženej dokumentácie a dokladov na základe vyžiadania, písomné stanoviská k predmetu kontroly, riadený rozhovor, konzultácie so zamestnancami kontrolovaného subjektu, analytická a porovnávacia metóda a metóda hlavného článku. Vzhľadom na charakter kontroly bol použitý prístup detailného preverovania dokumentácie. Výber vzorky bol uskutočnený kombináciou štatistických a neštatistických metód. Kontrolovaným obdobím boli roky 2021 až 2023 a súvisiace obdobia.

Výsledky kontrolnej akcie

Kontrola bola zameraná na rizikové segmenty vykazovania vybraných druhov majetku a záväzkov v individuálnej účtovnej závierke, t. j. položky majetku a záväzkov, ktoré majú charakter odhadných položiek. Odhadné položky sú položky, ktoré zreálnujú a objektivizujú majetkovú pozíciu a nároky na finančné zdroje kapitol zo štátneho rozpočtu, t. j. odpisy (najmä k dlhodobému hmotnému majetku), opravné položky (najmä k pohľadávkam, dlhodobému hmotnému majetku) a rezervy (najmä k súdnym sporom). Ďalšími preverovanými oblasťami boli správa dlhodobého hmotného majetku a pohľadávok, vykazovanie a nakladanie s majetkovými účasťami štátu v správe MH SR, rozpočtovanie orientované na výsledky, t. j. programové rozpočtovanie a zhodnotenie potreby rozpočtových opatrení.

Ministerstvo hospodárstva SR je podľa zákona o účtovníctve účtovnou jednotkou, ktorá je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať individuálnu účtovnú závierku. Účtovná závierka poskytuje užívateľom štruktúrovanú prezentáciu skutočností vedených v účtovníctve, ktoré sú pre široký okruh používateľov užitočné pri prijímaní najmä ekonomických rozhodnutí. Neoddeliteľnými súčasťami účtovnej závierky sú účtovné výkazy – súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. V roku 2022 bola zmenená metodika účtovania vyradenia štátnych podnikov v likvidácii (podrobnosti sú uvedené v časti Dlhodobý finančný majetok). V tabuľke č. 1 a 2 je uvedený prehľad o stave aktív a pasív MH SR k 31. 12. rokov 2021 až 2023.

Tabuľka č. 1: Prehľad o stave aktív k 31. 12. rokov 2021 až 2023 (v eurách)

AKTÍVA	2021		2022		2023	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Majetok spolu	2 695 220 629	2 538 189 231	3 193 768 238	3 049 732 118	3 902 011 585	3 777 930 070
Neobežný majetok	2 563 895 250	2 415 691 968	2 800 991 331	2 661 953 793	3 717 243 414	3 600 071 853
Dlhodobý nehmotný majetok	23 862 629	6 805 186	23 108 502	4 347 100	23 378 411	2 326 688
Dlhodobý hmotný majetok	55 367 621	32 170 575	85 264 350	62 600 421	85 962 899	61 142 879
Dlhodobý finančný majetok	2 484 664 999	2 376 716 207	2 692 618 478	2 595 006 272	3 607 902 104	3 536 602 286
Obežný majetok	124 954 179	116 126 064	387 168 762	382 170 178	178 796 939	171 886 985
Pohľadávky spolu	78 880 750	70 052 634	318 566 244	313 567 661	134 373 571	127 463 617
Časové rozlíšenie	6 371 199	6 371 199	5 608 146	5 608 146	5 971 232	5 971 232

Zdroj: Individuálne účtovné závierky MH SR za roky 2021, 2022 a 2023

Tabuľka č. 2: Prehľad o stave pasív k 31. 12. rokov 2021 až 2023 (v eurách)

PASÍVA	2021	2022	2023
Vlastné imanie a záväzky	2 538 189 231	3 049 732 118	3 777 930 070
Vlastné imanie	2 361 837 637	2 796 024 659	3 514 728 942
Fondy (ostatné 427)	109 799 081	99 462 495	73 150 107
Výsledok hospodárenia	2 252 038 556	2 696 562 164	3 441 578 835
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	2 074 156 151	2 262 366 491	3 222 874 552
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	177 882 405	434 195 673	218 704 283
Záväzky spolu	167 667 115	211 091 843	220 585 513
Rezervy	4 706 415	3 336 793	1 909 793
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	122 871 629	143 223 120	174 010 960
Záväzky	40 089 071	64 531 930	44 664 760
Časové rozlíšenie	8 684 479	42 615 616	42 615 616

Zdroj: Individuálne účtovné závierky MH SR za roky 2021, 2022 a 2023

Podľa zákona o účtovníctve sa „v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave podvojného účtovníctva musí dodržať zásada, že konečné zostatky účtov, ktoré sa vykazujú v súvahe k poslednému dňu účtovného obdobia, musia byť zhodné so začiatocnými stavmi týchto účtov k prvému dňu bezprostredne nasledujúceho účtovného obdobia. To platí aj pre účty vedené v knihe podsúvahových účtov.“ V roku 2023 prešlo MH SR v účtovníctve z ekonomického informačného systému SAP na informačný systém verejnej správy CES. V poznámkach k individuálnej účtovnej závierke za rok 2023 MH SR uviedlo, že pri prevode (migrácii) počiatocných stavov do systému CES došlo pri niektorých položkách k chybe, čím vznikli rozdiely pri konečných stavoch k 31. 12. 2022 a počiatocných stavoch k 1. 1. 2023. V rámci preverovaných oblastí NKÚ SR zistil nedodržanie bilančnej kontinuity v oblasti dlhodobého hmotného majetku a pohľadávok.

Dlhodobý finančný majetok

Dlhodobý finančný majetok tvoril v kontrolovanom období najvýznamnejšiu položku majetku MH SR. Podľa údajov uvedených v individuálnej účtovnej závierke k 31. 12. 2023 predstavoval 92,46 percentný podiel na majetku MH SR v brutto hodnote. Brutto hodnota dlhodobého finančného majetku vzrástla medziročne v roku 2021 z 2,177 mld. eur na 2,485 eur, teda o 308 mil. eur; v roku 2022 na 2,693 mld. eur, čo predstavuje nárast o 208 mil. eur; a napokon v roku 2023 na 3,608 mld. eur, t. j. o ďalších 915 mil. eur. Najvýraznejší nárast nastal v roku 2023, najmä v dôsledku zaúčtovania vkladu do kapitálového fondu z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., prostredníctvom opravy významnej chyby minulých účtovných období a navýšenia základného imania viacerých obchodných spoločností s majetkovou účasťou štátu. Vývoj dlhodobého finančného majetku v rokoch 2020 až 2023 je uvedený v tabuľke.

Tabuľka č. 3: Stav dlhodobého finančného majetku k 31. 12. rokov 2020 až 2023 (v eurách)

Ukazovateľ	2020		2021		2022		2023	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Dlhodobý finančný majetok	2 177 038 250	1 997 874 603	2 484 664 999	2 376 716 207	2 692 618 478	2 595 006 272	3 607 902 104	3 536 602 286
Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej ÚJ (061)	1 386 256 750	1 361 624 207	1 740 467 207	1 740 467 207	1 956 758 458	1 956 758 458	2 567 037 676	2 567 037 676
Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom (062)	634 398 711	634 398 711	634 398 711	634 398 711	634 398 711	634 398 711	967 714 321	967 714 321
Ostatný dlhodobý finančný majetok (069)	156 382 788	1 851 685	109 799 081	1 850 289	99 462 495	1 850 289	73 150 107	1 850 289
Obstaranie dlhodobého finančného majetku (043)	0	0	0	0	1 998 814	1 998 814	0	0
Dlhodobý finančný majetok / majetok spolu (%)	91,39	92,61	92,19	93,64	84,31	85,09	92,46	93,61

Zdroj: Individuálne účtovné závierky MH SR za roky 2020, 2021, 2022 a 2023

V rámci štruktúry dlhodobého finančného majetku vykazovali najväčšiu hodnotu v rokoch 2020 až 2023 podielové cenné papiere a podiely v dcérskych účtovných jednotkách (účet 061), ktoré vzrástli z 1,386 mld. eur (2020) na 2,567 mld. eur (2023). Podiely v účtovných jednotkách s podstatným vplyvom (účet 062) v roku 2023 vzrástli na 968 mil. eur, čo predstavuje nárast o viac ako 300 miliónov eur oproti ostatným rokom. Naopak, položka ostatný dlhodobý finančný majetok mala klesajúci trend. Zostatok vykázaný v roku 2022 na účte 043 – Obstaranie dlhodobého finančného majetku predstavuje upísanie navýšeného základného imania v spoločnosti MH Invest, s.r.o., v sume 1 998,8 tis. eur.

Vklad do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., v roku 2021

Jediným akcionárom spoločnosti SPP, a.s., bola v kontrolovanom období Slovenská republika, ktorá svoje akcionárske práva vykonávala prostredníctvom MH SR. Pri kontrole inventarizácie majetkových účastí vykázaných v individuálnej účtovnej závierke MH SR za rok 2021 NKÚ SR zistil, že hodnota majetkových účastí v správe MH SR v spoločnosti SPP, a.s., vykázaná v účtovnej závierke MH SR (885 mil. eur) za rok 2021 je v porovnaní so súčtom základného imania a kapitálového fondu z príspevkov akcionárov vykázaná v individuálnych finančných výkazoch spoločnosti SPP, a.s., (1 025 mil. eur) nižšia o 140 mil. eur. Uvedený rozdiel nezistili ani inventarizácie vykonané v roku 2022 a 2023. Neoverením skutočného stavu majetkových účastí v spoločnosti SPP, a.s., nepostupovalo MH SR v kontrolovanom období v súlade so zákonom o účtovníctve, podľa ktorého účtovná jednotka inventarizáciou overuje, či stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve zodpovedá skutočnosti.

V poznámkach k individuálnym finančným výkazom spoločnosti SPP, a.s., za rok 2021 sa uvádza: „Dňa 20. apríla 2021 jediný akcionár Spoločnosti uložil Spoločnosti výplatu dividend z nerozdeleného zisku minulých rokov v celkovej hodnote 140 miliónov eur a zároveň schválil vytvorenie kapitálového fondu z príspevkov akcionárov v celkovej sume 140 miliónov eur, pričom tieto transakcie boli vzájomne započítané ku dňu 20. mája 2021“. MH SR ako podpornú dokumentáciu predložilo rozhodnutie jediného akcionára a list spoločnosti SPP, a.s., týkajúci sa započítania vzájomných pohľadávok v súvislosti s vytvorením kapitálového fondu z príspevkov akcionára. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že k vkladu 140 mil. eur do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., neexistuje rozhodnutie vlády SR. Podľa zákona o rozpočtových pravidlách výnosy z majetkových účastí štátu (napr. dividendy) sú príjmom štátneho rozpočtu. Vzhľadom na to, že v roku 2021 nedošlo k vyplateniu dividendy v hodnote 140 mil. eur, ale suma bola započítaná s vkladom do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov nevznikol rozpočtový príjem, ktorý by mal pozitívny vplyv na rozpočtové saldo verejnej správy.

Tým, že MH SR vložilo do spoločnosti SPP, a.s., vklad do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov v hodnote 140 mil. eur z výnosov z majetkových účastí, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, nepostupovalo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého výdavky štátneho rozpočtu nemožno použiť na majetkovú účasť v inej právnickej osobe alebo na založenie alebo zriadenie inej právnickej osoby ako rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, čím porušilo finančnú disciplínu zákona o rozpočtových pravidlách, keďže verejné prostriedky boli použité na financovanie právnickej osoby v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách. Na tieto účely možno podľa zákona o rozpočtových pravidlách použiť len štátne finančné aktíva v správe ministerstva financií.

Vložením 140 mil. eur do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., bez rozhodnutia vlády SR, nepostupovalo MH SR v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého štátne finančné aktíva možno znížiť len na základe rozhodnutia vlády alebo na účely podľa osobitného predpisu, to neplatí, ak ide o použitie štátnych finančných aktív na výdavky štátneho rozpočtu, o ktorých rozhoduje národná rada.

Kontrolou účtovného denníka za rok 2021 bolo zistené, že vklad štátnych finančných aktív v hodnote 140 mil. eur do kapitálového fondu z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., nebol zaúčtovaný na účte 061 - Podielové cenné papiere v dcérskej účtovnej jednotke a dividendy z nerozdeleného zisku minulých rokov spoločnosti SPP, a.s., v hodnote 140 mil. eur nebola zaúčtovaná na účte 665 - Výnosy z dlhodobého finančného majetku. Na základe uvedeného NKÚ SR konštatuje, že v účtovnej závierke za rok 2021 vznikli v hodnote majetku, nákladov, výnosov a hospodárskeho výsledku významné chyby, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke. Kontrolou individuálnej účtovnej závierky MH SR za roky 2022 a 2023

bolo zistené, že vklad do kapitálového fondu z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., v hodnote 140 mil. eur nebol zaúčtovaný a vykázaný v rokoch 2022 a 2023 prostredníctvom opravy chýb minulých účtovných období.

Vklad do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., v roku 2022

Na základe uznesenia vlády SR č. 709, zo 14. novembra 2022, boli zo štátneho rozpočtu v roku 2022 poskytnuté štátne finančné aktíva vo výške 500 mil. eur formou kapitálového vkladu do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s. Účelom tvorby kapitálového fondu z príspevkov akcionárov je posilnenie vlastného imania spoločnosti a jeho tvorba z príspevkov akcionárov je upravená v Obchodnom zákonníku. Dôvodom jeho tvorby môže byť finančná injekcia poskytnutá akcionármi napr. (1) na prekonanie ťažšieho obdobia, (2) na financovanie nových projektov, alebo (3) na zlepšenie finančnej pozície spoločnosti. Cieľom vkladu vo výške 500 mil. eur bolo zabezpečiť finančnú stabilitu spoločnosti v období energetickej krízy a extrémnych cien plynu, najmä počas zimnej vykurovacej sezóny 2022/2023. Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania z dôvodu jeho charakteru. Uznesenie vlády ukladalo v bode B.4 zabezpečiť dohodu medzi MH SR a spoločnosťou SPP, a.s., o podmienkach vrátenia vkladu v súlade s predpismi o štátnej pomoci, a v bode B.5 prijať rozhodnutie jediného akcionára o vrátení celej sumy 500 mil. eur späť štátu. Pôvodné nastavenie počítalo s návratnosťou poskytnutých prostriedkov s prípadným úrokom.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že vklad do kapitálového fondu z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., nebol v roku 2022 zaúčtovaný na účet 061 – Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke a ani na účet 682 – Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu. MH SR túto finančnú operáciu zaúčtovalo nesprávne ako príjem peňažných prostriedkov na účet zaúčtovaný na ľarchu účtu 221 – Bankové účty a v prospech účtu 261 – Peniaze na ceste a súčasne výdaj peňažných prostriedkov z účtu zaúčtovaný v ľarchu účtu 261 – Peniaze na ceste a v prospech účtu 221 – Bankové účty. NKÚ SR konštatuje, že v účtovnej závierke MH SR za rok 2022 týmto nesprávnym zaúčtovaním vznikli významné chyby v hodnote majetku, výnosov a hospodárskeho výsledku, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke.

Na základe výzvy MF SR a následného metodického usmernenia, MH SR vykonalo opravu údajov nevykázaných údajov v individuálnej účtovnej závierke za rok 2022 účtovným zápisom v roku 2023 na ľarchu účtu 061 – Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke so súvzťažným zápisom v súlade s účtovnými predpismi ako oprava významnej chyby v prospech účtu 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

V čase schválenia kapitálového vkladu vo výške 500 mil. eur uznesením vlády SR č. 709 zo 14. novembra 2022 sa predpokladalo, že poskytnuté prostriedky budú v nasledujúcom období vrátené. V uznesení bola preto stanovená povinnosť zabezpečiť dohodu medzi MH SR a spoločnosťou SPP, a.s., o podmienkach návratnosti v súlade s predpismi o štátnej pomoci. Vzhľadom na to, že išlo o príspevok do vlastného imania, no zároveň sa rátalo s jeho spätným vyplatením, vznikali pochybnosti o súlade s pravidlami štátnej pomoci. V priebehu roka 2024 bol tento mechanizmus prehodnotený a uznesením vlády SR č. 385 z 3. júla 2024 zmenený – z materiálu bola vypustená dočasnosť aj úročenie vkladu a namiesto dohody o vrátení bola zvolená forma postupného prerozdelenia kapitálového fondu prostredníctvom rozhodnutí jediného akcionára, v súlade s Obchodným zákonníkom. Nové riešenie bolo konzultované s MF SR. Týmto postupom boli odstránené právne aj vecné riziká a mechanizmus výplaty už nemá charakter štátnej pomoci a nepredstavuje jej neoprávnené poskytnutie.

Vyplatenie finančných prostriedkov z kapitálového fondu je možné len na základe rozhodnutia valného zhromaždenia, resp. jediného akcionára, a po predchádzajúcom zverejnení zámeru v Obchodnom vestníku najmenej 60 dní vopred. Rozhodnutie o prvej výplate prijal jediný akcionár dňa 10. septembra 2024 a bolo riadne zverejnené v Obchodnom vestníku. Prvá výplata vo výške 80 mil. eur bola zrealizovaná dňa 28. 11. 2024, nasledovať budú ešte 3 platby do konca roka 2025, 2026 a 2027.

Štátne podniky, štátne podniky v likvidácii, konkurze

MH SR má v pôsobnosti okrem obchodných spoločností aj štátne podniky, štátne podniky v likvidácii, v konkurze, ktorých kmeňové imanie bolo doúčtované do majetku MH SR v roku 2012. Ich počet sa postupne v priebehu rokov 2021 až 2023 znižoval. K 31. 12. 2020 bolo evidovaných 29 podnikov, k 31. 12. 2021 ich počet klesol na 21, k 31. 12. 2022 bolo evidovaných 15 podnikov a k 31. 12. 2023 celkovo 12. Rudné Bane, štátny podnik zostáva jediným štátnym podnikom mimo likvidácie. Na základe rozhodnutia MH SR, z 19. 8. 2021, bolo jeho kmeňové imanie

znižené o sumu 1 395,80 eur, pričom po znížení predstavovalo hodnotu 1 850 288,97 eur. Výmaz štátnych podnikov v likvidácii, v konkurze v kontrolovanom období dokumentuje tabuľka č. 4.

Tabuľka č. 4: Výmaz štátnych podnikov v likvidácii, v konkurze v rokoch 2021 – 2023 (v eurách)

Názov štátneho podniku v likvidácii, v konkurze	Kmeňové imanie k 31.12.2012	Výmaz z OR
MEDIKA, štátny podnik v likvidácii, Bratislava	11 879 306,91	23.11.2021
AGRIS, štátny podnik v likvidácii, Bratislava	3 114 087,50	23.11.2021
Montostroj, štátny podnik, Bratislava	732 158,27	23.11.2021
Drobný tovar Bratislava, štátny podnik v likvidácii, v konkurze, Bratislava	7 133 871,07	22.10.2021
Podnik servisných a sociálnych služieb Tmava, štátny podnik v likvidácii, Tmava	5 319 292,31	23.11.2021
ZÁPADOSLOVENSKÉ NÁBYTKÁRSKE ZÁVODY, štátny podnik v likvidácii, Galanta	12 347 009,23	11.9.2021
PROGRESSON štátny podnik v likvidácii, Dunajská Streda	3 463 578,47	19.8.2021
Vojenský opravárenský podnik Nové Mesto nad Váhom, štátny podnik v likvidácii	2 593 006,77	9.6.2021
ZELENINA TRNAVA štátny podnik v likvidácii, Trnava	1 834 627,90	7.12.2022
Zelenina Komárno, š. p. "v likvidácii", Komárno	1 823 474,74	30.3.2022
OTEX - Odevy Žilina, štátny podnik v "likvidácii", Žilina	5 299 741,09	7.12.2022
Drobný tovar Banská Bystrica, š. p. "v likvidácii", Banská Bystrica	5 015 999,47	7.12.2022
D R E V I N A, štátny podnik "v likvidácii", Sučany	316 138,88	7.12.2022
PREFA, štátny podnik v likvidácii, Michalovce	1 969 561,18	20.5.2022
TEXICOM Bavnárske závody, š.p. v likvidácii, Trenčín	1 210 914,16	7.12.2022
ZDROJ Potraviný - Tabak, Bratislava š.p. v likvidácii, Bratislava	14 499 236,54	11.1.2023
POZEMNÉ STAVBY, štátny podnik v likvidácii, Michalovce	920 566,95	13.1.2023
Domáce potreby Prešov, štátny podnik v likvidácii, Prešov	10 892 584,48	26.4.2023

Zdroj: Vlastné spracovanie NKÚ SR z podkladov MH SR

Výmaz štátnych podnikov v likvidácii, v konkurze z Obchodného registra SR bol realizovaný po ukončení likvidácie. Na základe výmazu z Obchodného registra SR boli z účtovníctva MH SR odúčtované sumy ich kmeňového imania.

Kontrolou účtovných operácií týkajúcich sa vyradenia štátnych podnikov v likvidácii NKÚ SR zistil, že v roku 2021 boli vyradené z účtovnej evidencie spôsobom, ktorým došlo k neopodstatnenému zvýšeniu hospodárskeho výsledku v hodnote 46 582 310,53 eur, čím vznikli významné chyby v hodnote nevysporiadaného výsledku hospodárenia minulých rokov, nákladov a hospodárskeho výsledku, t. j. chyby, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke. V roku 2022 bola na základe odporúčania audítora konsolidovanej účtovnej závierky zavedená metodika výsledkovo neutrálneho vyradenia štátnych podnikov v likvidácii z účtovnej evidencie. Zavedenú metodiku v roku 2022 považuje NKÚ SR vo vzťahu k účtovným operáciám doúčtovania kmeňových imaní štátnych podnikov do majetku MH SR v roku 2012 za správnu metodiku účtovania vyradenia štátnych podnikov z majetku MH SR.

Pohľadávky

Z hľadiska štruktúry majetku sa pohľadávky v brutto hodnote pohybovali na úrovni od 2,93 % do 9,97 % z celkovej brutto hodnoty majetku. Medziročný vývoj brutto hodnoty pohľadávok vykázal v roku 2021 oproti roku 2020 nárast o 4,9 mil. eur a v roku 2022 oproti roku 2021 nárast o 239,7 mil. eur. V roku 2023 oproti roku 2022 pohľadávky poklesli o 184,2 mil. eur. Nárast celkových pohľadávok ovplyvnili najmä pohľadávky za úrad MH SR. Pre overenie správnosti vykazovania a správy pohľadávok boli z dôvodu vykázaných významných medziročných zmien vybraté pohľadávky za úrad MH SR. Vývoj pohľadávok v rokoch 2021 až 2023 dokumentuje tabuľka č. 5.

Tabuľka č. 5: Vývoj pohľadávok v rokoch 2020 až 2023 (v eurách)

Ukazovateľ	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Pohľadávky MH SR spolu	74 005 278,54	65 273 147,31	78 880 749,52	70 250 430,25	318 566 244,37	311 141 877,90	134 373 570,50	125 139 038,94
dlhodobé	2 895 897,96	2 083 688,00	2 805 573,75	1 993 448,25	2 647 014,67	2 647 014,67	2 515 532,90	2 515 532,90
krátkodobé	71 109 380,58	63 189 459,31	76 075 175,77	68 059 185,75	315 919 229,70	310 920 646,45	131 858 037,60	124 948 083,61
Úrad MH SR v tom:	21 537 178,45	17 427 993,03	21 700 979,50	17 591 878,54	238 182 771,27	238 150 406,61	19 798 220,75	17 814 774,09
dlhodobé	2 895 897,96	2 083 688,00	2 607 777,50	1 795 652,00	2 425 783,22	2 425 783,22	2 324 577,57	2 324 577,57
krátkodobé	18 641 280,49	15 344 305,03	19 093 202,00	15 796 226,54	235 756 988,05	235 724 623,39	17 473 643,18	15 490 196,52
PJ MH SR v tom:	52 468 100,09	47 845 154,28	57 179 770,02	52 460 755,46	80 383 473,10	75 417 254,51	114 575 349,75	109 648 842,42
dlhodobé	0,00	0,00	197 796,25	197 796,25	221 231,45	221 231,45	190 955,33	190 955,33
krátkodobé	52 468 100,09	47 845 154,28	56 981 973,77	52 262 959,21	80 162 241,65	75 196 023,06	114 384 394,42	109 457 887,09

Zdroj: Vlastné spracovanie NKÚ SR z podkladov predložených MH SR

*Vysvetlivka: PJ MH SR – Platobná jednotka MH SR

Významný medziročný nárast pohľadávok na účte 378 – Iné pohľadávky bol v roku 2022 spôsobený najmä vznikom pohľadávky z titulu nevyplatennej dividendy zo zisku spoločnosti SPP, a.s., vo výške 220 mil. eur, ktorej termín vyplatenia zmenilo MH SR rozhodnutím jediného akcionára z 15. 12. 2022 na 31. 3. 2023. V zmenenom termíne bola pohľadávka ministerstvu vyplatená.

Dlhodobu najvýznamnejšou pohľadávkou vykazovanou na účte 378 – Iné pohľadávky bola v kontrolovanom období pohľadávka vo výške 13,4 mil. eur voči spoločnosti MH Invest II, s. r. o., ktorá vznikla v roku 2015 na základe rozhodnutia jediného spoločníka spoločnosti MH Invest, s.r.o. V zmysle rozhodnutia „Jediný spoločník rozhodol, že účet 428 (Nerozdelený zisk z minulých rokov) vo výške 13 400 000 EUR bude preúčtovaný na účet 364 (Závazky voči spoločníkom a členom pri rozdeľovaní zisku)“. Pohľadávka voči MH Invest II, s. r. o. vo výške 13,4 mil. eur bola zaevidovaná do účtovnej evidencie MH SR v roku 2016. MH SR viedlo túto pohľadávku ako krátkodobú v lehote splatnosti. V roku 2023 systém CES túto pohľadávku vykázal ako pohľadávku po lehote splatnosti. Z rozhodnutia jediného spoločníka spoločnosti MH Invest, s.r.o., z 11. 12. 2015 nevyplýva okamih splatnosti záväzku spoločnosti MH Invest, s.r.o., vyplatiť spoločníkovi (MH SR) podiel na zisku v hodnote 13,4 mil. eur. NKÚ SR konštatuje, že splatnosť tohto záväzku spoločnosti MH Invest, s.r.o., vyplýva analogicky z ustanovení Obchodného zákonníka, podľa ktorého platí, že „Ak čas plnenia nie je v zmluve určený, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie záväzku ihneď po uzavretí zmluvy a dlžník je povinný záväzok splniť bez zbytočného odkladu po tom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal.“ Na základe uvedeného NKÚ SR dospel k záveru, že v rokoch 2021 a 2022 bola pohľadávka vykazovaná nesprávne.

NKÚ SR zistil, že MH SR nepostupovalo v súlade s Opatrením MF SR k IÚZ, podľa ktorého sa poznámky k individuálnej účtovnej závierke zostavujú tak, aby informácie v nich uvedené boli užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé. V tabuľkovej časti poznámok, v tabuľke č. 4 – k čl. III. B Pohľadávky podľa doby splatnosti, MH SR v rokoch 2021 až 2023 uvádzalo hodnoty pohľadávok v lehote splatnosti a po lehote splatnosti, ktoré v porovnaní s údajmi o splatnosti pohľadávok podľa účtovnej evidencie neboli v súlade so skutočnosťou, t. j. neposkytovali spoľahlivé informácie. Kontrolou zistený stav dokumentuje tabuľka č. 6.

Tabuľka č. 6: Stav pohľadávok po lehote splatnosti za úrad MH SR k 31.12. (v eurách)

Pohľadávky podľa doby splatnosti	2021		2022		2023	
	Poznámky k IÚZ	Skutočnosť*	Poznámky k IÚZ	Skutočnosť*	Poznámky k IÚZ	Skutočnosť*
Pohľadávky v lehote splatnosti	16 797 268,70	2 584 284,54	238 182 771,27	222 928 374,52	2 695 871,13	3 478 573,97
Pohľadávky po lehote splatnosti	4 903 710,8	19 116 694,96	0	15 254 396,75	17 102 349,62	16 318 306,30
Spolu	21 700 979,5	21 700 979,50	238 182 771,3	238 182 771,27	19 798 220,75	19 796 880,27

Zdroj: Vlastné spracovanie NKÚ SR z podkladov predložených MH SR, Vysvetlivka: IÚZ – Individuálna účtovná závierka

* po zohľadnení skutočného stavu zostatkovej doby splatnosti pohľadávok ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka

MH SR nemalo v kontrolovanom období upravené internou smernicou pravidiel pre výpočet a tvorbu opravných položiek k pohľadávkam po lehote splatnosti, čím nepostupovalo v súlade s metodickým usmernením MF SR k uzatvoreniu účtovníctva a zostaveniu IÚZ, podľa ktorého sa opravné položky tvoria v súlade s internými smernicami na tvorbu opravných položiek na základe výsledkov inventarizácie k 31. 12., ak sa pri inventarizácii zistia rizikové pohľadávky, ktorých úhrada je ohrozená. NKÚ SR preverení vytvorených opravných položiek k pohľadávkam konštatuje, že výška opravných položiek k pohľadávkam bola tvorená v súlade s dokumentom Zásady tvorby, použitia a účtovania opravných položiek (nie internou smernicou). Doklady k účtovaniu tvorby opravnej položky k pohľadávkam obsahovali odôvodnenie tvorby opravnej položky. V kontrolovanom období úrad MH SR realizoval zrušenie opravných položiek k odpísaným pohľadávkam. Pri odpisovaní pohľadávok nezistil NKÚ SR žiadne nedostatky.

MH SR, ako správca pohľadávok štátu, je podľa zákona o správe pohľadávok štátu povinné využívať všetky právne prostriedky na vymoženie pohľadávky a dbať, aby nedošlo k jej zániku alebo premlčaniu alebo premlčaniu práv na jej vymáhanie. Preverení vymáhania pohľadávok na vybranej vzorke 16 pohľadávok evidovaných v účtovníctve k 31. 12. 2023, v celkovej výške 19 257 668,16 eur (t. j. 97,27 % z celkovej hodnoty evidovaných pohľadávok), bolo napr. zistené, že dňa 4. 1. 2016 došlo k uzavretiu Zmluvy o predaji časti podniku medzi spoločnosťou MH Invest, s.r.o., ako predávajúcim, a spoločnosťou MH Invest II, s. r. o., ako kupujúcim, na základe ktorej prešiel na kupujúceho, t. j. na spoločnosť MH Invest II, s. r. o., ako súčasť záväzkov patriacich k prevádzanej časti podniku,

aj záväzok identifikovaný ako „záväzok voči spoločníkovi pri rozdelení zisku na základe rozhodnutia zo dňa 11. 12. 2015“ vo výške 13,4 mil. eur. MH SR nekonalo až do 26. 9. 2023, kedy požiadalo listom MH Invest II, s. r. o., o vyplatenie sumy 13,4 mil. eur v lehote do 31. 12. 2023. Predmetná výzva bola zaslaná ako prijaté opatrenie na zistenia vládneho auditu. Dňa 19. 2. 2025 MH SR požiadalo listom MF SR o udelenie súhlasu so započítaním pohľadávky štátu, prílohou bola aj dohoda, ktorá však nebola v čase výkonu kontroly podpísaná.

Dlhodobý hmotný majetok

V rokoch 2023 až 2023 predstavoval podiel dlhodobého hmotného majetku na celkovom majetku štátu v správe MH SR 2,30 % – 2,20 % z jeho brutto hodnoty. Najvyšší medziročný nárast dlhodobého hmotného majetku v kontrolovanom období spôsobil nárast pozemkov nadobudnutých podľa § 47c zákona o privatizácii k 31. 12. 2022 v objeme 33 977 003,12 eur. Najvýznamnejší podiel 51,62 % z brutto hodnoty dlhodobého hmotného majetku k 31. 12. 2023 tvorili pozemky, po nich nasledovali samostatné hnuteľné veci a súbory hnuteľných vecí s podielom 25,92 % a stavby s podielom 20,40 %. Stav dlhodobého hmotného majetku MH SR k 31. 12. rokov 2020 až 2023 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 7: Stav dlhodobého hmotného majetku k 31.12. rokov 2020 až 2023 (v eurách)

Ukazovateľ	2020		2021		2022		2023	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Dlhodobý hmotný majetok	54 723 739	33 082 974	55 367 621	32 170 575	85 264 350	62 600 421	85 962 899	61 142 879
Pozemky	10 224 131	10 224 131	10 236 902	10 236 902	44 390 687	44 390 687	44 375 066	44 375 066
Umelecké diela a zbierky	53 792	53 792	53 792	53 792	53 792	53 792	53 792	53 792
Stavby	15 224 903	8 601 967	17 536 093	10 411 579	17 536 093	9 922 756	17 536 093	9 434 715
Samostatné hnuteľné veci a súbory hnuteľných vecí	18 508 143	4 814 785	26 043 807	11 119 316	22 094 574	7 967 595	22 285 450	6 403 252
Dopravné prostriedky	1 150 160	357 563	929 866	280 799	864 551	213 702	712 770	203 703
Ostatný dlhodobý hmotný majetok	534 610	2 736	567 161	68 186	324 653	51 888	999 727	672 350
Obstaranie dlhodobého hmotného majetku	9 028 000	9 028 000	0	0	0	0	0	0
Dlhodobý hmotný majetok / majetok spolu (%)	2,30	1,53	2,05	1,27	2,67	2,05	2,20	1,62

Zdroj: Individuálne účtovné závierky MH SR za roky 2020, 2021, 2022 a 2023

Na preverenie správnosti účtovania dlhodobého hmotného majetku počas kontrolovaného obdobia vybral NKÚ SR vzorku 42 účtovných dokladov, z ktorých MH SR predložilo ku kontrole iba 18 účtovných dokladov. Tým, že MH SR nepredložilo NKÚ SR 24 účtovných dokladov preukazujúcich účtovanie o dlhodobom hmotnom majetku, nepostupovalo v súlade so zákonom o správe majetku štátu, podľa ktorého správca majetku štátu je povinný viesť o majetku štátu účtovníctvo v rozsahu a spôsobom ustanovenom v zákone o účtovníctve. Podľa zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná uchovávať účtovnú dokumentáciu počas desiatich rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týkajú.

MH SR odpisovalo všetok dlhodobý hmotný majetok podľa vnútorného predpisu lineárnymi odpismi z obstarávacej ceny majetku. Kontrolou správnosti výpočtu kumulovaných odpisov dlhodobého hmotného majetku (oprávok) na vzorke 20 inventárnych kariet majetku bol NKÚ SR zistený nesprávny výpočet odpisov v prípade 16 inventárnych kariet majetku a tým nesprávne zaúčtovanie oprávok k 31. 12. 2023. Hodnota oprávok k 31. 12. 2023 mala byť o 900 291,35 eur vyššia. Nesprávnym vykázaním hodnoty oprávok nepostupovalo MH SR v súlade so zákonom o účtovníctve, podľa ktorého je účtovná jednotka povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky.

MH SR malo plne zabezpečenú ochranu majetku pred jeho poškodením, stratou, zneužitím, zmenšením. Kontrolou postupu nakladania s neupotrebitelným a prebytočným dlhodobým majetkom MH SR neboli zistené nedostatky.

Rezervy

Podľa zákona o účtovníctve, rezervy sú záväzky s neurčitým časovým vymedzením alebo výškou. Z hľadiska času sa vykazujú v členení na krátkodobé a dlhodobé, podľa toho, či sa predpokladá ich použitie v nasledujúcom účtovnom období alebo v dlhšom časovom intervale. Stav rezerv k 31. 12. preverovaných rokov je uvedený v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8: Vývoj rezerv v rokoch 2020 – 2023 (v eurách)

Ukazovateľ	2020	2021	2022	2023
Rezervy spolu, z toho	4 720 535,45	4 706 415,45	3 336 792,90	1 909 792,90
dlhodobé	4 720 535,45	4 706 415,45	3 336 792,90	0
- súdne spory	4 720 535,45	4 706 415,45	3 336 792,90	0
krátkodobé	0	0	0	1 909 792,90
- súdne spory	0	0	0	1 909 792,90

Zdroj: Súvaha za roky 2020, 2021, 2022 a 2023, Hlavná kniha za roky 2020, 2021, 2022 a 2023

V kontrolovanom období sa rezervy pohybovali na úrovni 0,05 % až 0,22 % z celkového vlastného imania a záväzkov. MH SR tvorilo rezervy na prebiehajúce a hroziace súdne spory a na ostatné rezervy z prevádzkovej činnosti. Podiel rezerv na celkových záväzkoch sa pohyboval v rozpätí 0,87 % až po 2,81 %. Vývoj rezerv na súdne spory mal klesajúci trend. Medziročne poklesli rezervy na súdne spory v roku 2021 o 14 tisíc eur, v roku 2022 o 1 370 tisíc eur a v roku 2023 o 1 427 tisíc eur.

MH SR nemalo vo vnútornom predpise uvedený spôsob účtovania tvorby a použitia rezerv, čím nepostupovalo v súlade s opatrením MF SR o postupoch účtovania pre ROPO, podľa ktorého spôsob tvorby a používania rezerv sa účtuje podľa vnútorného predpisu účtovnej jednotky.

Preverení všetkých spisov tvoriacich podklad pre tvorbu a použitie rezerv na prebiehajúce a hroziace súdne spory, NKÚ SR zistil, že v rokoch 2021 a 2022 kontrolovaný subjekt tvoril rezervu na súdny spor, ktorý bol ukončený v roku 2017. Vytvorením rezervy na ukončený súdny spor s PB CAPITAL, a.s., v hodnote 637 624,55 eur, v rokoch 2021 a 2022 nepostupovalo MH SR v súlade s opatrením MF SR o postupoch účtovania pre ROPO, podľa ktorého sa rezervy vytvárajú na prebiehajúce a hroziace súdne spory. Súčasne MH SR nepostupovalo v súlade so zákonom o účtovníctve, podľa ktorého je účtovná jednotka povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky. V účtovnej závierke za rok 2021 a 2022 tým vznikli v hodnote rezerv významné chyby, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke.

Programové rozpočtovanie ako nástroj plnenia zámerov a cieľov

Spoločenský vývoj sa odráža aj v rozvoji rozpočtovania vo verejnej správe. Rozpočet už neplní len základnú zúčtovaciu funkciu, ale aj ďalšie, nadstavbové funkcie. Jednou z nich je prepojenie priorit a aktivít vlády s disponibilnými zdrojmi s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov prostredníctvom programového rozpočtovania.

NKÚ SR zistil, že MH SR nevykonalo v rokoch 2021 až 2023 hodnotenia programov vlády rozpočtovaných v rámci kapitoly MH SR, čím MH SR nepostupovalo v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého správca kapitoly je povinný monitorovať a hodnotiť plnenie programov vlády rozpočtovaných v rámci kapitoly spôsobom určeným MF SR v ním vymedzenom rozsahu, štruktúre a termíne.

Preverení zostavenia Monitorovacej správy programovej štruktúry za rozpočtové roky 2021 až 2023 NKÚ SR zistil, že vo všetkých prípadoch bola monitorovacia správa prílohou záverečného účtu kapitoly MH SR, čím boli dodržané smernice MF SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu a štátnych fondov za roky 2021 až 2023. NKÚ SR preveril ukončenie spracovania ročných monitorovacích správ v RIS-e za kontrolované obdobie na základe údajov uvedených module MaH. K 31. 12. 2021 bolo monitorovanie ukončené dňa 20. 5. 2022, k 31. 12. 2022 dňa 23. 5. 2023 a k 31. 12. 2023 to bolo dňa 15. 5. 2024, čím MH SR nepostupovalo v súlade Metodickým pokynom MF SR na usmernenie programového rozpočtovania, podľa ktorého správca kapitoly vypracováva v RIS-e ročnú monitorovaciu správu, a to najneskôr do 28. februára nasledujúceho roka.

Pre kontrolu programového rozpočtovania boli NKÚ SR vybrané programy (1) 07K - Rozvoj priemyslu a podpora podnikania, (2) 07L - Tvorba a implementácia politik, a (3) 06H - Hospodárska mobilizácia. Z programu 06H, ktorý je medzirezortný, ale jeho gestorom je MH SR, bol pre kontrolu vybraný len podprogram 06H01 – Hospodárska mobilizácia MH SR. Uvedené programy boli vybrané z dôvodu, že boli realizované v celom kontrolovanom období, boli najvýznamnejšie z hľadiska objemu rozpočtovaných prostriedkov a ich gestorom bolo MH SR. Z Monitorovacej správy programovej štruktúry za roky 2021 až 2023 bolo v programoch 07K, 07L a 06H identifikovaných (1) 07K – 18 podprogramov, 18 projektov (časovo ohraničená aktivita) a 27 prvkov (časovo neohraničená aktivita), (2) 07L – 5 podprogramov, (3) 06H – 1 podprogram, okrem medzirezortných. Prehľad výdavkov kapitoly MH SR podľa programov/podprogramov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 9: Rozpočet MH SR za roky 2021 až 2023 v programovej štruktúre (v eurách)

Názov programu / podprogramu	Schválený rozpočet 2021	Skutočné plnenie k 31.12.2021	Schválený rozpočet 2022	Skutočné plnenie k 31.12.2022	Schválený rozpočet 2023	Skutočné plnenie k 31.12.2023
Výdavky za kapitolu spolu:	493 074 252	729 265 246	1 416 505 138	635 327 888	2 249 041 864	3 470 873 582
07K - Rozvoj priemyslu a podpora podnikania	138 846 232	281 962 642	264 440 200	284 796 546	1 696 147 700	3 026 541 417
07L - Tvorba a implementácia politik	30 305 686	73 697 954	929 646 409	62 198 976	32 914 869	57 403 162
06H01 - Hospodárska mobilizácia MH SR	2 100 000	13 064 537	2 100 000	2 051 982	2 150 000	2 141 976
0HD - OP Slovensko časť MH SR	0	0	0	0	174 231 275	0
09704 - Príspevky Slovenskej republiky do medzinárodných organizácií - MH SR	1 000 000	863 493	1 000 000	855 721	1 000 000	942 246
0AS03 - MH SR - Ochrana kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike	4 300	4 175	4 300	1 088	4 300	0
0EA02 - Operačný program Výskum a inovácie – časť MH SR	318 323 634	356 357 812	216 239 829	281 552 252	339 481 320	379 985 954
0EK0J - Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu – Ministerstvo	2 494 400	3 314 634	3 074 400	3 871 322	3 112 400	3 858 827

Zdroj: Príloha č. 4 Monitorovacej správy programovej štruktúry k záverečnému účtu kapitoly MH SR za roky 2021, 2022 a 2023

NKÚ SR preveril súlad zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov programov kapitoly MH SR za kontrolované obdobie uvedených v MSPŠ, ktoré tvoria prílohu č. 4 záverečného účtu kapitoly MH SR, s Metodickým pokynom MF SR na usmernenie programového rozpočtovania a jeho Manuálom č. 1 a zistil, že z 18 hodnotených zámerov 15 nebolo formulovaných tak, aby primerane všeobecne vyjadrovali konečný dôsledok, ktorý sa má dosiahnuť, nie aktivity, ktoré sa vykonávajú na jeho dosiahnutie.

NKÚ SR ďalej zistil, že za kontrolované obdobie bolo vo vybraných programoch stanovených celkovo 100 merateľných ukazovateľov, z ktorých až 78 malo priradenú logickú hodnotu (áno/nie). NKÚ SR konštatuje, že uvedený fakt výrazným spôsobom ovplyvňuje monitorovanie dosahovania cieľov, pretože ak je merateľný ukazovateľ vyhodnotený logickou hodnotou „áno/nie“, je problematické vyhodnotiť, v akej miere je plnený/neplnený cieľ. Ako príklad uvádzame z Monitorovacej správy programovej štruktúry za rok 2023 prvok 07K021G - Podpora startupov:

Cieľ 1: Motivovať záujemcov o podnikanie z radov mladých ľudí a absolventov škôl pre vstup do podnikania a komercializovať ich inovatívne nápady. Zároveň podporiť snahu podnikateľov počas iniciačnej a počiatočnej fázy podnikania.

Merateľné ukazovatele: (1) Finančná podpora podnikateľských zámerov (logická hodnota), vyhodnotený za rok 2023: plán „áno“, skutočnosť „áno“, (2) Realizácia opatrení na podporu startupov (logická hodnota), vyhodnotený za rok 2023: plán „áno“, skutočnosť „áno“.

Ako pozitívny príklad, kedy zadefinovaním číselnej hodnoty merateľného ukazovateľa možno eliminovať nedostatky vo formulácii cieľa, uvádzame z Monitorovacej správy programovej štruktúry za rok 2022, projekt 07K011C - Sanácia environmentálnych záťaží v lokalitách Pohronský Ruskov, Trstená, Bardejov:

Cieľ 1: Zabezpečiť rekultiváciu pôdy vo výmere 0,3197 ha v lokalite Pohronský Ruskov.

Merateľný ukazovateľ: Celkový povrch rekultivovanej pôdy (číselná hodnota - hektár), plán rok 2023: 0,3197.

Z uvedeného príkladu vyplýva, že aj keď formulácia cieľa neobsahuje konkrétny rok, v ktorom sa má očakávaná hodnota dosiahnuť, merateľný ukazovateľ konkrétny rok stanovuje. Plnenie cieľa je ešte možné identifikovať z popísaného textu v časti „Monitorovanie cieľa“. NKÚ SR zistil, že žiadny z hodnotených cieľov v popísanom texte neobsahoval očakávanú hodnotu, ktorá sa má dosiahnuť v konkrétnom roku.

NKÚ SR konštatuje, že nadmerné využívanie logickej hodnoty (áno/nie), ktorá je stanovená pri 78 % hodnotených merateľných ukazovateľov má negatívny vplyv na monitorovanie výkonnosti a plánovanie výdavkov na programy, podprogramy, projekty a prvky.

V zmysle Metodického pokynu MF SR na usmernenie programového rozpočtovania sa - (1) „programovým rozpočtovaním rozumie systém založený na plánovaní úloh a aktivít vlády Slovenskej republiky v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov“ a (2) „pri zostavení programovej štruktúry a stanovovaní zámerov a cieľov jednotlivých programov sa vychádza najmä z programového vyhlásenia vlády, úloh vyplývajúcich pre správcu rozpočtovej kapitoly z medzinárodných zmlúv a zákonov“.

NKÚ SR na základe podkladov MH SR a registračných listov v RIS-e zistil, že k hodnoteným programom, podprogramom, projektom a prvkom bolo, ako právny základ, uvedené číslo uznesenia vlády SR, číslo zákona, alebo názov medzivládnej dohody. Pri tejto legislatíve nebolo uvedené, na základe ktorej časti legislatívy (napr. paragraf, odsek, písmeno) je daný program, podprogram, projekt, alebo prvok zriadený. Uvedený dôvod negatívne vplyva na jednoznačnú identifikáciu prepojenia jednotlivých programov, podprogramov, projektov a prvkov, so zámermi a cieľmi verejných politík.

Jednoduchšia identifikácia prepojení programového rozpočtovania MH SR so zámermi a cieľmi verejných politík bola primárne u podprogramov, projektov a prvkov, súvisiacich s programami EÚ (napr. Interreg Europe, Interact, SAFE CARE), súvisiacich s realizáciou významnej investície (napr. Jaguar Land Rover, Getrag Ford Transmissions), pretože uvedené aktivity sú riadené konkrétnym uznesením vlády SR, alebo program 06H - Hospodárska mobilizácia, ktorý je realizovaný na základe konkrétneho zákona o hospodárskej mobilizácii.

Rozpočtový proces a potreba rozpočtových opatrení

Štátny rozpočet je základnou súčasťou rozpočtu verejnej správy a zabezpečuje sa ním financovanie hlavných funkcií štátu v príslušnom rozpočtovom roku, ktorý na príslušný rozpočtový rok schvaľuje Národná rada SR zákonom o štátnom rozpočte. Minister financií môže v priebehu roka upraviť záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu ustanovené zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok, alebo určené ministerstvom financií. Týmto úpravami sa však nesmú zvýšiť celkové výdavky štátneho rozpočtu na príslušný rozpočtový rok a schodok ustanovený zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok. Ak v priebehu roka vznikne potreba úhrady nevyhnutného výdavku, ktorá nie je v rozpočte kapitoly zabezpečená, možno úhradu realizovať na základe vykonaného rozpočtového opatrenia.

NKÚ SR preveril, či MH SR vedie operatívnu evidenciu všetkých rozpočtových opatrení v priebehu každého rozpočtového roka kontrolovaného obdobia podľa zákona o rozpočtových pravidlách a konštatuje, že MH SR viedlo operatívnu evidenciu rozpočtových opatrení za roky 2021, 2022 a 2023, osobitne evidenciu externých rozpočtových opatrení a interných rozpočtových opatrení. Počet externých rozpočtových opatrení v kontrolovanom období MH SR rokov 2021 až 2023 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 10: Počet externých rozpočtových opatrení MH SR rokov 2021 až 2023

Rok	2021	2022	2023
Počet externých rozpočtových opatrení MH SR celkom z toho:	72	99	90
- súvisiacich s pandémiou COVID-19	14	6	0
- súvisiacich s vojnou na Ukrajine	0	5	1
- súvisiacich s energetickou krízou	0	7	7

Zdroj: Vlastné spracovanie z pokladov MH SR

V roku 2022 mal počet externých rozpočtových opatrení stúpajúci charakter. Tento trend spôsobilo okrem pretrvávajúcej pandémie COVID-19, vypuknutie vojny na Ukrajine na začiatku roka 2022 a v závere roka vzniknutá svetová energetická kríza. MH SR, ako ústredný orgán štátnej správy v oblasti hospodárskej mobilizácie bol jednotlivými uzneseniami vlády SR zaviazaný vykonať súbor hospodárskych činností, organizačných činností a opatrení vykonávaných v období krízovej situácie.

V roku 2021 až 19,4 % z celkového počtu rozpočtových opatrení súviselo s riešením negatívnych vplyvov pandémie COVID-19 v celkovej výške viac ako 160 miliónov eur, v roku 2022 sa predmetnej problematike týkalo 6 rozpočtových opatrení za takmer 23 miliónov eur. V súvislosti s vypuknutím vojny na Ukrajine bolo v roku 2022 prijatých celkovo 5 rozpočtových opatrení na zabezpečenie humanitárnej pomoci za viac ako 11 miliónov eur. Na prekonanie dôsledkov vypuknutej energetickej krízy bolo v roku 2022 realizovaných 7 rozpočtových opatrení, V tejto súvislosti bol do programovej štruktúry MH SR zaradený nový prvok „Podpora podnikateľov – dotácia na kompenzáciu zvýšených nákladov na energiu“, na ktorý bol rozpočet navýšený rozpočtovými opatreniami na takmer 1 340 miliónov eur a znížený o sumu cca 1 260 miliónov eur, ktorá bola viazaná a presunutá na využitie v roku 2023. Pandémia COVID-19 skončila v roku 2023, rozpočtové opatrenia na riešenie negatívnych vplyvov pandémie už neboli prijaté. V súvislosti so sanáciou následkov energetickej krízy v roku 2023 bolo prijatých 7 rozpočtových opatrení, najväčšia úprava sa zrealizovala na prvku „Podpora podnikateľov – dotácia na kompenzáciu zvýšených nákladov na energiu“, kde sa prostredníctvom rozpočtových opatrení suma vyšplhala až na 2 424 miliónov eur.

NKÚ SR konštatuje, že napriek mimoriadnym situáciám je vysoký počet rozpočtových opatrení v kontrolovanom období rokov 2021 až 2023 dôsledkom nedostatočnej úrovne procesu plánovania.

Záver

Kontrolou vykazovania a nakladania s majetkovými účasťami štátu v správe MH SR bolo zistené, že nie všetky účtovné operácie a postupy pri použití štátnych finančných aktív boli realizované v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Kým prevod 51 % podielu zo spoločnosti Východoslovenská energetika Holding, a.s., do spoločnosti Západoslovenská energetika, a.s., bol uskutočnený v súlade so zákonom o privatizácii, pri transakcii v spoločnosti SPP, a.s., došlo k viacerým nedostatkom najmä v oblasti účtovníctva, vykazovania a uplatnenia rozpočtových pravidiel. Niektoré z týchto nedostatkov mali charakter významných a systémových kontrolných zistení. V roku 2021 vložilo MH SR do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., 140 mil. eur bez rozhodnutia vlády SR, čím nepostupovalo MH SR v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého štátne finančné aktíva možno znížiť len na základe rozhodnutia vlády. MH SR porušilo finančnú disciplínu tým, že na uvedený vklad neboli použité štátne finančné aktíva v správe ministerstva financií, ale príjmy štátneho rozpočtu.

Individuálne účtovné závierky za roky 2021 až 2023 obsahujú významné chyby, ktorými sa ovplyvňuje úsudok alebo rozhodovanie používateľa informácií uvedených v účtovnej závierke. V individuálnej účtovnej závierke za rok 2021 nebol vykázaný vklad do kapitálových fondov z príspevkov akcionárov spoločnosti SPP, a.s., v hodnote 140 mil. eur a za rok 2022 v hodnote 500 mil. eur. V roku 2022 boli nesprávne vyradené štátne podniky v likvidácii, čím došlo k neopodstatnenému zvýšeniu hospodárskeho výsledku o 46,6 mil. eur. Zistenia ukazujú na potrebu zlepšenia vnútorných kontrolných mechanizmov uplatňovaných pri postupoch nakladania a účtovania s majetkovými účasťami štátu v správe MH SR.

V prípade dlhodobého hmotného majetku významným nedostatkom, ktorý mal vplyv na jeho vykazovanie v individuálnej účtovnej závierke, bolo nesprávne odpisovanie. MH SR nevedelo predložiť ku kontrole 24 účtovných dokladov z požadovaných 42 účtovných dokladov, a tým nebolo možné preveriť účtovanie dlhodobého hmotného majetku na vybranej vzorke účtovných dokladov. Významné nedostatky boli identifikované aj v oblasti vykazovania pohľadávok v súvahe a v tabuľkovej časti poznámok k individuálnej účtovnej závierke. NKÚ SR nenadobudol primerané uistenie o správnosti vykazovania rezerv z dôvodu, že všetky rezervy na súdne spory boli v rokoch 2021 a 2022 vykázané ako dlhodobé a v roku 2023 ako krátkodobé bez preukázania dĺžky trvania prebiehajúcich a hroziacich súdnych sporov. V rokoch 2021 a 2022 MH SR vytváralo rezervy na ukončený súdny spor v roku 2017.

Kontrolou programového rozpočtovania bolo zistené, že proces programového rozpočtovania na MH SR vykazuje prvky formalizmu. Preverení vybranej vzorky rozpočtových opatrení neboli zistené nedostatky. Napriek mimoriadnym situáciám je vysoký počet rozpočtových opatrení dôsledkom nedostatočnej úrovne plánovacieho procesu.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrola bola ukončená protokolom o výsledku kontroly. Ministerstvo hospodárstva SR nevznieslo námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. NKÚ SR uložil kontrolovanému subjektu prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložiť správu o ich plnení. NKÚ SR bude plnenie prijatých opatrení monitorovať a vyhodnocovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2

824 73 Bratislava 26

☎ +421 250 114 911

✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo hospodárstva SR

Mlynské Nivy 44/a

827 15 Bratislava-Ružinov

☎ +421 248 547 953

✉ info@mhsr.sk

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
CES	Centrálny ekonomický systém
Manuál č. 1	Formulovanie zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov - Manuál k Metodickému pokynu MFSR na usmernenie programového rozpočtovania č. 5238/2004
Metodické usmernenie MF SR k uzatvoreniu účtovníctva a zostaveniu IÚZ	Metodické usmernenie MF SR č. MF/007657/2020-352 k uzatvoreniu účtovníctva a zostaveniu individuálnej účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, obce, vyššie územné celky a štátne fondy.
Metodický pokyn MF SR na usmernenie programového rozpočtovania	Metodický pokyn Ministerstva financií Slovenskej republiky na usmernenie programového rozpočtovania č. 5238/2004-42 v znení neskorších dodatkov
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Obchodný zákonník	Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
Opatrenie MF SR k IÚZ	Opatrenie MF SR z 5. decembra 2007 č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov
Opatrenie MF SR o postupoch účtovania pre ROPO	Opatrenie MF SR z 8. augusta 2007 č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (účinné do 31. 12. 2022) Opatrenie MF SR č. zo 7. decembra 2022 č. MF/14522/2022-36, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie a štátne účelové fondy (účinné od 1. 1. 2023)
SPP, a.s.	Slovenský plynárenský priemysel, a.s.
SR	Slovenská republika
zákon o privatizácii	Zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
zákon o hospodárskej mobilizácii	Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o správe majetku štátu	Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov